

Sygn. akt I C 231/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 października 2017 roku

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Dorota Zientara

Protokolant: sekretarz sądowy Joanna Michaliszyn

po rozpoznaniu w dniu 12 października 2017 r. w Elblągu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko T. G.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego T. G. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 116.000 zł /sto szesnaście tysięcy złotych/ z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 20 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty;
2. w pozostałym zakresie powództwo oddala;
3. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.457,38 zł /jeden tysiąc czterysta pięćdziesiąt siedem złotych trzydzieści osiem groszy/ tytułem zwrotu kosztów procesu;
4. nie obciąża pozwanego nieuiszczonymi kosztami sądowymi.

Sygn. akt I C 231/17

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka Akcyjna w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego T. G. kwoty 116.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 lipca 2015 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu.

W uzasadnieniu pozwu wskazał, że w dniu 18 listopada 2001 r. na drodze S. - Z., pozwany umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że kierując samochodem marki O. (...) w stanie po użyciu alkoholu, nie dostosował prędkości do panujących warunków drogowych i po wyjechaniu z łuku drogi w lewo zjechał na lewe pobocze, następnie uderzył w przydrożne drzewo w wyniku czego spowodował u pasażerów P. J., R. D. i J. D. (1) obrażenia skutkujące ich zgonem. W chwili wypadku korzystał z ochrony ubezpieczeniowej udzielanej przez powoda. Najbliżsi członkowie rodziny J. D. (1) wystąpili z roszczeniami z tytułu zadośćuczynienia; na podstawie ugód zawartych w postępowaniu likwidacyjnym powód wypłacił w dniu 3 marca 2015 r. ojcu, matce i rodzeństwu zmarłego łącznie 116.000 zł. W związku z wypłatą świadczeń powód nabył prawo do roszczenia zwrotnego względem sprawcy szkody. Roszczenie odsetkowe zaktualizowało się z upływem 7 dniowego terminu, określonego w wezwaniu do zapłaty, odebranych przez pozwanego w dniu 10 lipca 2015 r.

Nakazem zapłaty z dnia 16 stycznia 2017 r. Sąd Rejonowy Lublin - Zachód w Lublinie uwzględnił żądanie powoda w całości.

Pozwany T. G. w ustawowym terminie wniósł sprzeciw od tego orzeczenia, żądając oddalenia powództwa w całości i zasądzenia zwrotu kosztów procesu. W pierwszej kolejności podniósł zarzut przedawnienia roszczenia twierdząc, że przedawnienie liczyć należy od daty wypadku. Wskazał nadto, że powód nie wykazał, że spełnił świadczenia, których zwrotu się domaga, pozbawił go nadto możliwości wzięcia udziału w postępowaniu likwidacyjnym, stąd pozwany jest w stanie ocenić zasadności dokonanych wypłat. Zdaniem pozwanego, oceniając zasadność roszczenia, należy także wziąć pod uwagę okoliczności, w jakich doszło do wypadku.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Malborku z dnia 18 kwietnia 2002 r. w sprawie II K (...) pozwany T. G. został uznany winnym tego, że w dniu 18 listopada 2001 r. na drodze S. - Z., umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że kierując samochodem marki O. (...) po spożyciu alkoholu, przy zawartości 0,25 mg/dm³ alkoholu w wydychanym powietrzu, nie dostosował prędkości do panujących warunków drogowych i po wyjechaniu z łuku drogi w lewo zjechał na lewe pobocze, a następnie uderzył pojazdem w przydrożne drzewo w wyniku czego spowodował u pasażerów P. J., R. D. i J. D. (1) obrażenia skutkujące ich zgonem, u P. Z. obrażenia ciała w postaci urazu czaszkowo - mózgowego, zaś u S. B. w postaci urazu czaszkowo - mózgowego i urazu uogólnionego, skutkujące naruszeniem prawidłowych czynności ciała na okres powyżej 7 dni, tj. popełnienia czynu kwalifikowanego z art. 177 § 2 kk w zw. z art. 177 § 1 kk, za co wymierzono jemu karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, tytułem środka karnego orzeczono zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 8 lat, nadto obciążono go częścią kosztów sądowych.

Na skutek apelacji wniesionej przez oskarżonego, pozwanego w niniejszej sprawie, Sąd Okręgowy w Gdańsku utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie zwalniając go od kosztów postępowania za drugą instancję.

W dacie zgonu J. D. (2) miał 19 lat.

(dowód: kopia wyroku 39, 39v, kopia aktu zgonu J. D. (1) k. 50v)

W chwili wypadku pozwany korzystał z ochrony ubezpieczeniowej OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, udzielanej przez powoda.

(bezsporne)

J. D. (1) przed śmiercią mieszkał wraz z rodzicami. Miał dwoje rodzeństwa. Rodzina funkcjonowała prawidłowo, wszystkich jej członków łączyły silne więzi.

Pismem z dnia 15 grudnia 2014 r. najbliżsi członkowie rodziny J. D. (1) – matka S. D., ojciec – H. D., siostra M. D. (1) i brat M. D. (2) zgłosili powodowi roszczenia z tytułu zadośćuczynienia za krzywdę wywołaną jego śmiercią. Ograniczając wcześniejsze roszczenia, rodzice zmarłego żądali zapłaty kwot po 75.000 zł, zaś rodzeństwo po 30.000 zł.

(dowód: kopia wezwań do zapłaty z załącznikami k. 46 – 64)

Po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego, na podstawie ugód zawartych z pokrzywdzonymi, powód wypłacił w dniu 3 marca 2015 r. ojcu, matce i rodzeństwu zmarłego łącznie 116.000 zł, w tym rodzicom po 40.000 zł, zaś rodzeństwu po 18.000 zł.

Pismem z dnia 2 lipca 2015 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 120.784 zł, wskazując, że w związku ze śmiercią P. Z. w wypadku spowodowanym przez pozwanego, wypłacono odszkodowanie w kwocie 120.784 zł.

(dowód: kopia wezwania k. 39, dowody przelewów k. 66 - 69)

Pismem z dnia 8 października 2015 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 122.901,86 zł wskazując, że w związku ze śmiercią J. D. (1) w wypadku spowodowanym przez pozwanego, wypłacono odszkodowanie w kwocie wskazanej w wezwaniu.

(dowód: kopia wezwania k. 40)

Kolejne wezwanie, o analogicznej treści, sporządzono w dniu 8 czerwca 2016 r.

(dowód: kopia wezwania k. 41)

Pozwany T. G. z zawodu jest mechanikiem pojazdów samochodowych, jest bezrobotny, utrzymuje się z prac dorywczych, za które miesięcznie otrzymuje do 2.000 zł, ma na utrzymaniu żonę i jedno dziecko w wieku 2 lat, pobiera świadczenie 500 plus. Mieszka we własnym lokalu, urządzonym w budynku, będącym uprzednio w całości przedmiotem własności rodziców, jest właścicielem działki siedliskowej o pow. 43 a. Nie ma oszczędności.

(dowód: przesłuchanie informacyjne pozwanego k. 84, 84 v, cyfrowy zapis rozprawy k. 85).

Sąd zważył co następuje:

Stan faktyczny ustalono na podstawie okoliczności bezspornych, przesłuchania informacyjnego powoda oraz dokumentów urzędowych i prywatnych, których autentyczność nie budziła żadnych wątpliwości.

Podstawę prawną roszczenia powoda, skierowanego przeciwko pozwanemu jest art. 43 § 1 pkt 1 Ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (j. t. Dz. U z 2016 r., poz. 2060), pod rządami którego dokonano wypłaty świadczeń na rzecz osób najbliższych J. D. (1).

Zgodnie z tym przepisem, zakładowi ubezpieczeń oraz Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu, w przypadkach określonych w art. 98 ust. 2 pkt 1 przysługuje prawo dochodzenia od kierującego pojazdem mechanicznym zwrotu wypłaconego z tytułu ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych odszkodowania, jeżeli kierujący wyrządził szkodę umyślnie, w stanie po użyciu alkoholu lub w stanie nietrzeźwości albo po użyciu środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii. Podobnej treści regulację zawierał § 33 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz. U. nr 26, poz. 310), obowiązujący w dacie zawarcia umowy ubezpieczenia. Zgodnie z tym przepisem zakładowi ubezpieczeń przysługiwało prawo dochodzenia od kierującego pojazdem zwrotu wypłaconego z tytułu ubezpieczenia OC odszkodowania, jeżeli kierujący wyrządził szkodę umyślnie, w stanie po użyciu alkoholu, albo będąc pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii.

Ostatecznie pomiędzy stronami nie było sporu, że powód, wypłacił rodzicom i rodzeństwu J. D. (1) łącznie 116.000 zł z tytułu zadośćuczynienia. Okolicznością niesporną jest również i to, że pozwany spowodował wypadek komunikacyjny, w wyniku którego zginął m. in. J. D. (1), będąc w stanie po użyciu alkoholu. Okoliczność ta wynika wprost z treści prawomocnego wyroku skazującego pozwanego za czyn kwalifikowany z art. 177 § 2 kk w zw. z art. 177 § 1 kk. Zgodnie z art. 11 kpc, ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym, a zatem kwestia stanu, w jakim pozwany prowadził pojazd w momencie wypadku, również nie wymaga dowodzenia. W szczególności bez znaczenia dla sprawy jest to, jak czuł się pozwany siadając za kierownicę, jak również i to, kiedy i ile alkoholu – wedle własnych twierdzeń – wypił. Fakt spowodowania wypadku w stanie po użyciu alkoholu uzasadnia wystąpienie przez powoda z roszczeniem o zwrot wypłaconego świadczenia.

Przechodząc do oceny wysokości roszczenia, zauważyć należy zgodnie z przywołanym już wyżej art. 43 ustawy z dnia 22 maja 2003 r., zakład ubezpieczeń ma prawo dochodzić zwrotu wypłaconego odszkodowania. Adekwatnie do treści tej normy powód dochodzi wyłącznie zwrotu wypłaconych kwot.

Pozwany twierdził, że kwoty wypłacone przez powoda są wygórowane nadto nie miał on żadnego wpływu na wysokość tych kwot, ponieważ nie brał udziału w postępowaniu likwidacyjnym. Zauważyć w tym miejscu należy, że przepisy nie wymagają zawiadomienia przez ubezpieczyciela sprawcy szkody o wszczęciu postępowania likwidacyjnego, podobnie zresztą jest w wypadku, gdy nie dochodzi do zawarcia ugody, a wysokość zadośćuczynienia określana jest w procesie. Również w toku procesu sprawca szkody nie musi uczestniczyć.

Od 3 sierpnia 2008 r. podstawą dochodzenia roszczenia o zadośćuczynienie z tytułu śmierci osoby najbliższej jest art. 446 § 4 k.c., zgodnie z którym, gdy skutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego, sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Za ugruntowane uznać należy stanowisko, że również w poprzednio obowiązującym stanie prawnym istniały podstawy do dochodzenia zadośćuczynienia w wypadku utraty osoby najbliższej. Przyjmuje się bowiem, że więzi rodzinne, w tym więzi rodziców i dzieci oraz rodzeństwa istniejące w prawidłowo funkcjonującej rodzinie zasługują na status dobra osobistego, podlegającego ochronie z art. 24 § 1 k.c., a spowodowanie śmierci osoby bliskiej może stanowić naruszenie dóbr osobistych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. (tak: Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 22 października 2010 r. w sprawie III CZP 76/10, opublikowanej w Systemie Informacji Prawnej Lex nr 604152; Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 lipca 2011r. w sprawie III CZP 32/11, opublikowanej w Systemie Informacji Prawnej Lex nr 950584; Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 27 kwietnia 2012 r. w sprawie I ACa 281/12, opublikowanym w Systemie Informacji Prawnej Lex nr 1171322; Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 20 lutego 2013r. w sprawie I ACa 364/12, opublikowanym w Systemie Informacji Prawnej Lex nr 1292636). Odpowiedzialność oparta na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. dotyczy nie tylko sprawcy szkody, ale także jego ubezpieczyciela. Z art. 34 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych wynika, że z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia. Skoro posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem pojazdu szkodę, której następstwem jest między innymi śmierć, to w ramach zawartej umowy ubezpieczenia ubezpieczyciel przejmuje odpowiedzialność sprawcy.

Odnosząc się do wysokości kwot wypłaconych rodzinie zmarłego zauważyć należy, że są one zdecydowanie niższe niż kwoty zasądzone przez sądy w podobnych sytuacjach. Rodzice zmarłego pierwotnie żądali od pozwanego kwot po 120.000 zł, jego rodzeństwo zaś po 60.000 zł. Z dołączonych do akt sprawy dokumentów wynika jednoznacznie, że rodzina J. D. (1) funkcjonowała prawidłowo, wszystkich jej członków łączyły silne więzy, które zostały zerwane z winy pozwanego.

Pozwany nie wskazał na żadne okoliczności mogące świadczyć o zawyżeniu wypłaconego zadośćuczynienia. Dzięki ugodowemu załatwieniu sprawy, roszczenie z jakim wystąpił ubezpieczyciel przeciwko pozwanemu, jest zapewne znacznie niższe niż gdyby do ustalenia należności doszło w postępowaniu sądowym.

Pozwany twierdził nadto, że okoliczności wypadku wskazują że wypłacone świadczenia są wygórowane. Zarzutu tego nie sprezyował.

Jeśli wziąć pod uwagę fakt, że powadził pojazd w stanie po użyciu alkoholu (wynik badania na granicy stanu po użyciu alkoholu i nietrzeźwości), z prędkością nieadekwatną do warunków drogowych, nadto wioził 5 pasażerów (o jedną osobę więcej niż jest to dopuszczalne), to trudno doszukać się jakichkolwiek okoliczności łagodzących. Fakt odbycia

kary pozbawienia wolności jak również własne przeżycia pozwanego także nie mają znaczenia dla oceny zasadności roszczenia, a w szczególności nie wpływają na wysokość świadczeń z tytułu zadośćuczynienia wypłacanych najbliższemu ofierze wypadku.

Podkreślić w tym miejscu nadto należy, że ustawa upoważnia zakład ubezpieczeń do wystąpienia z żądaniem zwrotu wypłaconego świadczenia. Skoro zatem wypłacono 116.000 zł, to takiej właśnie kwoty ma prawo domagać się powód.

Za nieskuteczny uznać należało podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia. Art. 118 k.c. stanowi, że regułą jest przedawnienie dziesięcioletnie i trzyletnie. To ostatnie przewidziane jest tylko dla roszczeń o świadczenia okresowe i roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, a zatem regułą jest przedawnienie dziesięcioletnie.

W myśl art. 120 § 1 k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Jeżeli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie. Oczywistym jest, że bieg terminu nie mógł się rozpocząć przed wypłatą świadczenia (3 marca 2015 r.), a skoro tak to o przedawnieniu nie może być mowy.

Mając na uwadze powyższe, roszczenie powoda w zakresie należności głównej należało uznać za usprawiedliwione w całości.

O ustawowych odsetkach za opóźnienie orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c., uwzględniając, że roszczenie, z którym pozwany wystąpił miało charakter bezterminowy, a więc winno być spełnione w terminie wynikającym z wezwania (art. 455 k.c.). Wbrew twierdzeniu powoda brak jest dowodów na doręczenie pozwanemu wezwania do zapłaty wcześniej niż wraz z doręczeniem odpisu nakazu zapłaty i odpisu pozwu. Powód nie przedłożył dowodu doręczenia żadnego z pism dołączonych do pozwu (z 2 lipca 2015 r., 8 października 2015 r., 8 czerwca 2016 r.). Co więcej pierwsze z pism, doręczenie którego miało determinować bieg okresu odsetkowego, dotyczyło wypłaty świadczeń w związku ze zgonem osoby, która na szczęście przeżyła wypadek. Gdyby nawet przedłożono dowód doręczenia tego pisma to brak byłoby podstaw do przyjęcia, iż pozwany został prawidłowo wezwany do zapłaty. W konsekwencji odsetki zasądzono od dnia 20 stycznia 2017 r., pozostałym zaś zakresie roszczenie odsetkowe oddalono.

O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., skro pozwany uległ powodowi w zasadzie w całości. Na koszty procesu składają się opłata od pozwu wraz z opłatą za pełnomocnictwo.

O nieuiszczonych kosztach sądowych rozstrzygnięto z mocy art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (j.t. Dz. U. z 2016 r., poz.623), mając na uwadze trudną sytuację materialną i rodzinną pozwanego.